

3^ο

Πανελλήνιο Θερινό Συμπόσιο Μυοσκελετικής Υγείας

Διαδραστική συζήτηση περιστατικών

15-18 Ιουνίου 2023
Ξενοδοχείο Valis, Βόλος
Με διαδικτυακή παρακολούθηση

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΓΙΑ ΤΗ ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ

ΑΣΘΕΝΗΣ ΜΕ ΥΠΟΤΡΟΠΙΑΖΟΝΤΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΕΜΠΥΡΕΤΟΥ-ΜΕΤΩΠΟΚΡΟΤΑΦΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΛΓΙΑ

Παπαδημητρίου Ευδοκία

Ειδικευόμενη Ρευματολογίας

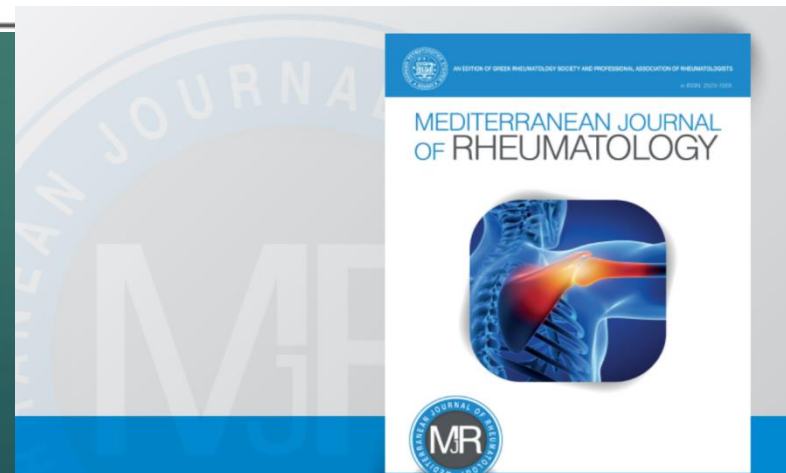
Δ' Παθολογική Κλινική, Γ.Ν.Θ Ιπποκράτειο

Fever and temporal headache in a 70-year-old male with presumed large vessels vasculitis

Christos Vettas¹, Athina Dimosiari¹, Christina Kydona¹, Athina Pyrpasopoulou^{2,4}, Eugenia Avdelidou⁵, Emmanouil Roilidis^{3,4}, Alexandros Garyfallos¹, Theodoros Dimitroulas¹

¹Fourth Department of Internal Medicine, Hippokration University Hospital, Medical School, Aristotle University of Thessaloniki, Thessaloniki, Greece, ²Second Propedeutic Clinic of Internal Medicine, Hippokration University Hospital, Medical School, Aristotle University of Thessaloniki, Thessaloniki, Greece, ³Third Department of Paediatrics, Hippokration University Hospital, Medical School, Aristotle University of Thessaloniki, Thessaloniki, Greece, ⁴Department of Infectious Diseases, Hippokration University Hospital, Medical School, Aristotle University of Thessaloniki, Thessaloniki, Greece, ⁵Department of Neurology, Hippokration University Hospital, Thessaloniki, Greece

▶ Δεν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων

Ασθενής ♂ 70 ετών

Τον τελευταίο μήνα...
εμπύρετο έως 38,5 °C (κυρίως τις απογευματινές ώρες)
υποτροπιάζοντα επεισόδια μετωποκροταφικής κεφαλαλγίας

Ατομικό Αναμνηστικό

- ▶ Κεντρική Υπερπλασία προστάτη
- ▶ Ετερόζυγος β-μεσογειακή αναιμία
- ▶ Χειρουργεία: χολοκυστεκτομή(1992)

Επιδημιολογικό Ιστορικό

- ▶ Όχι πρόσφατο ταξίδι
- ▶ Ταξίδι-ιεραποστολή προ 8μήνου στη Μαδαγασκάρη
- ▶ Όχι δήγμα εντόμου
- ▶ Όχι ανάλογη συμπτωματολογία σε άτομο του περιβάλλοντος του

1^η νοσηλεία ΓΝΘ «Γεννηματάς»

Συμπτωματολογία εισόδου:

- ▶ ΔΕ ημιπάρεση
- ▶ Δυσαρθρία

Πιθανή Διάγνωση
Αγγειακό Εγκεφαλικό Επεισόδιο (ΑΕΕ)

CT εγκεφάλου: Χωρίς παθολογικά ευρήματα

Εργαστηριακός έλεγχος:

- ▶ Λευκοκυττάρωση: WBC: 11800 κκχ
- ▶ T.K.E = 86 και CRP = 68 mg/l

Πορεία νόσου...

- ▶ Αυτόματη ύφεση της νευρολογικής σημειολογίας σε λίγες ώρες
- ▶ Οδηγίες: Salospir 100 mg/d, αμλοδιπίνη 5 mg bid

Πραγματοποιεί έλεγχο ως εξωτερικός ασθενής

MRA εγκεφάλου

Παλιά μικροέμφρακτα στην περιφέρεια του ακτινωτού στεφάνου

Καρδιολογικός έλεγχος

- Υπέρηχος καρδιάς
  - EF 50-55% χωρίς παθολογικά ευρήματα
- Holter ρυθμού 24ώρου
  - Βασικός ρυθμός φλεβοκομβικός με έκτακτες κολπικές συστολές χωρίς όμως επεισόδια κολπικής μαρμαρυγής

Εξέλιξη πορείας...

→ επιδείνωση των συμπτωμάτων

- ▶ Υποτροπιάζοντα επεισόδια κεφαλαλγίας
- ▶ Δεκατική πυρετική κίνηση
- ▶ Διαταραχές όρασης

Πιθανή διάγνωση κροταφικής αρτηρίτιδας (GCA)

Μεθυλπρεδνιζολόνη p.o. 16 mg bid (από ιδιώτη ιατρό)

Ήπια βελτίωση/απύρετος για 2 μόνο ημέρες

2^η νοσηλεία στη Β' Παθ/κή Κλινική του Ιπποκρατείου

Συμπτωματολογία εισόδου

- Εμπύρετο έως 39°C από 24ώρου
- Επίμονη μετωποκροταφική κεφαλαλγία

Κλινική εξέταση

- ✓ Αναπνευστικό Ψιθύρισμα: κ.φ ομότιμο
- ✓ S1,S2 ευκρινείς χωρίς φυσήματα
- ✓ Καρωτίδες: χωρίς φυσήματα
- ✓ Α.Π:130/90 mmHg, HR=92/min, θ=36,5°C
- ✓ ΝΕ: Χωρίς νευρολογική σημειολογία

Εργαστηριακά ευρήματα

- ✓ **WBC=14600/l**
- ✓ **TKE=65, C.R.P=102mg/l**
- ✓ Ανοσολογικός έλεγχος: αρνητικός
- ✓ Καλλιέργειες αίματος: αρνητικές
- ✓ Ιολογικός έλεγχος: αρνητικός

2^η νοσηλεία

- **CT εγκεφάλου**
  - ▶ Χωρίς παθολογικά ευρήματα

- **Βιοψία κροταφικής αρτηρίας**

Μικροσκοπική περιγραφή : Διατομές αρτηρίας με υπερπλασία του έσω χιτώνα, κατακερματισμό του έσω ελαστικού πετάλου, χωρίς φλεγμονώδη διήθηση του τοιχώματος

Εικόνα **κροταφικής αρτηρίτιδας**

Φαρμακευτική αγωγή: Πρεδνιζολόνη 75 mg/d

Προσωρινή ύφεση εμπύρετου-κεφαλαλγίας για 2 ημέρες

Επιδείνωση της κατάστασης...

- Επεισόδια παροδικής αιμωδίας ΔΕ άνω άκρου
- Εμπύρετο 39°C
- ✓ Έναρξη ώσεων με **μεθυλπρεδνιζολόνη 750 mg** για 3 ημέρες και ταυτόχρονα **Πιπερακιλλίνης/Ταζομπακτάμης 4/0,5 g/qid** (συνολικά για 8 ημέρες)

MRA εγκεφάλου-τραχήλου: Σημαντικού βαθμού στένωση στη ΔΕ σπονδυλική και την AP κοινή καρωτίδα

- Ασθενής απύρετος

Εξιτήριο με αγωγή:

- **Πρεδνιζολόνη 60 mg/d**
- **Μεθοτρεξάτη 10 mg/w**

2^η νοσηλεία

Εργαστηριακά Ευρήματα

	ENTRANCE	EXIT
WBC	14.600	12.600
HCT(%)	33	32,3
Hb(g/dl)	10.5	10,4
PLT	251.000	220.000
TKE	65	25
CRP (mg/l)	102	3,7

3^η νοσηλεία – Δ΄ Παθ/κή Ιπποκρατείου

Συμπτωματολογία εισόδου:

- Εμπύρετο έως 39⁰C από 3ημέρου
- Συγχυτική κατάσταση
- Αποπροσανατολισμός σε χώρο και χρόνο από 24ώρου

Εργαστηριακά

- ▶ Λευκά = 12300 κκχ (94% ΝΕ)
  - ▶ ΤΚΕ = 45
  - ▶ CRP = 80 mg/l
- ✓ Κλινική Παθολογική εξέταση: χωρίς ιδιαίτερα ευρήματα

Διαφορική διάγνωση Προβληματισμοί

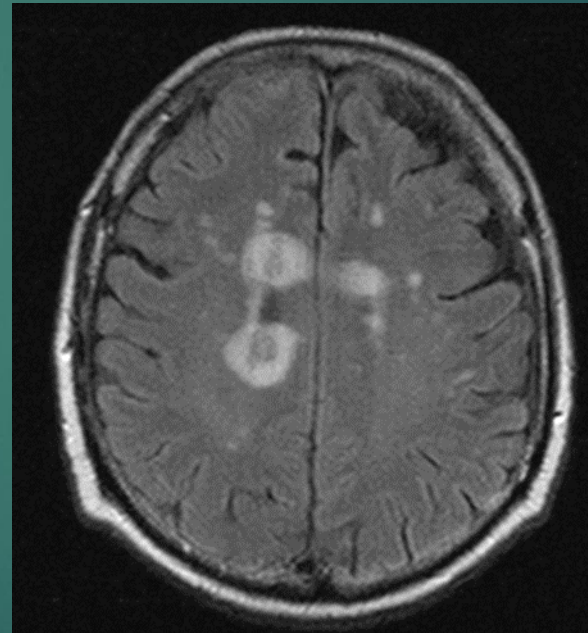
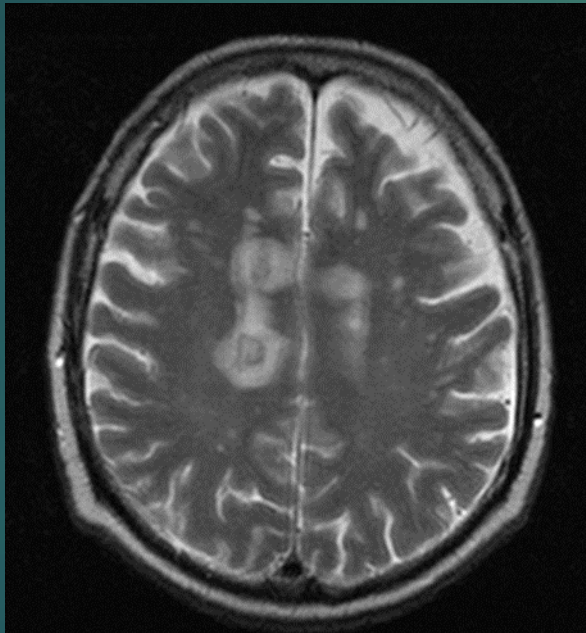
Εμπύρετο παρά τη λήψη κορτικοειδών

- Συστηματική νόσος - μη ανταπόκριση στη θεραπεία -ώσεις;
- Σοβαρή συστηματική λοίμωξη;
- Άλλη διάγνωση;

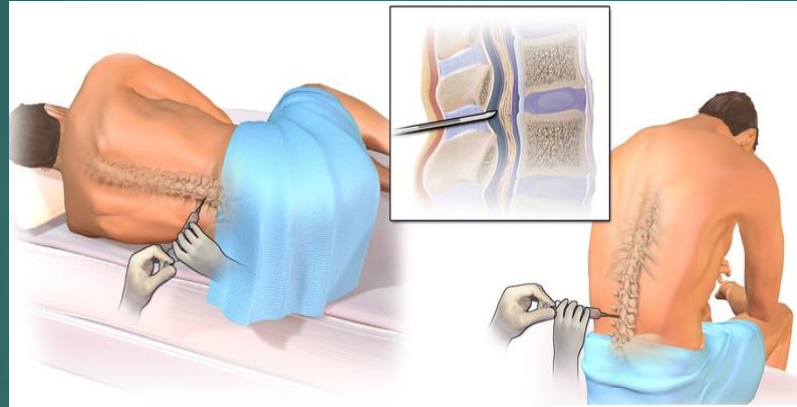

MRI εγκεφάλου

3 φλεγμονώδεις εστίες με περιεστιακό οίδημα-αποστήματα max
διαμέτρου 1,3 cm.

Οσφυονωτιαία παρακέντηση- Εξέταση ΕΝΥ

▶ Βιοχημικές εξετάσεις ΕΝΥ

- ▶ Γλυκόζη 70mg/dl
- ▶ LDH 34 U/L
- ▶ Λεύκωμα 86 mg/dl ↑

Γενική εξέταση ΕΝΥ

- ▶ Όψη: Διαυγής
- ▶ Χρώμα: Άχρωμο
- ▶ Λευκά: 60 κ.κ.χ
- ▶ **Gram(+)** κόκκος

- Καλλιέργεια ΕΝΥ : αρνητική
- Καλλιέργεια αίματος:
Listeria Monocytogenes με ευαισθησία σε
αμπικιλίνη
- ΕΝΑΡΞΗ **αμπικιλίνης** 2 gr x 6

ΜΙΚΡΟΒΙΑΙΜΙΑ ΑΠΟ LISTERIA MONOCYTOGENES
ΛΟΙΜΩΞΗ ΚΝΣ ΑΠΟ LISTERIA MONOCYTOGENES

Multiplex PCR ENY

ΕΞΕΤΑΣΗ	ΕΥΡΕΘΕΙΣΑ ΤΙΜΗ
Escherichia coli	APNHTIKH
Haemophilus influenza	APNHTIKH
Listeria monocytogenes	ΘΕΤΙΚΗ
Neisseria meningitides	APNHTIKH
Streptococcus agalactiae	APNHTIKH
Streptococcus pneumoniae	APNHTIKH
Cryptococcus neoformans/gatti	APNHTIKH
Cytomegalovirus(CMV)	APNHTIKH
Enterovirus	APNHTIKH
Herpes simplex virus 1 (HSV-1)	APNHTIKH
Herpes simplex virus 2(HSV-2)	APNHTIKH
Human herpes virus 6(HHV-6)	APNHTIKH
Human parechovirus	APNHTIKH
Varicella zoster virus(VZV)	APNHTIKH

Κλινική πορεία ασθενούς

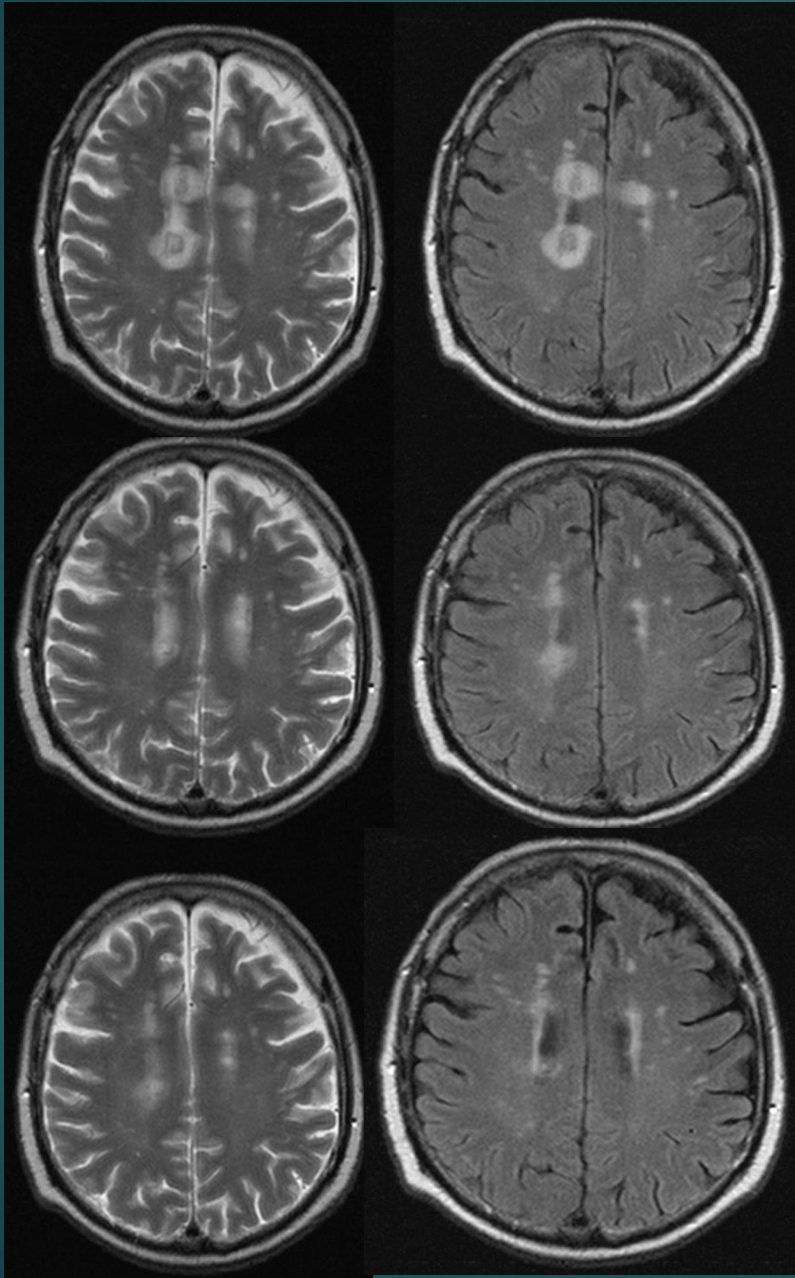
- ▶ Απύρετος για το υπόλοιπο της νοσηλείας του
- ▶ Αμπικιλλίνη 12gr / ημέρα συνολικά για 6 εβδομάδες
- ▶ Χωρίς νευρολογική σημειολογία
- ▶ Εξήλθε με οδηγία για σταδιακή μείωση κορτικοστεροειδών και επανεκτίμηση σε ένα μήνα με νέα MRI εγκεφάλου

Εργαστηριακή Πορεία ασθενούς

	ENTRANCE	EXIT
WBC	13500 K/μl	6400 K/μl
HCT	34,6%	32.5%
Hb	11,1 g/dl	10,4 g/dl
PLT	129 K/μl	153 K/μl
TKE	45 mm	11 mm
CRP	79.3 mg/l	3.6 mg/l

Εξέλιξη απεικονιστικού ελέγχου

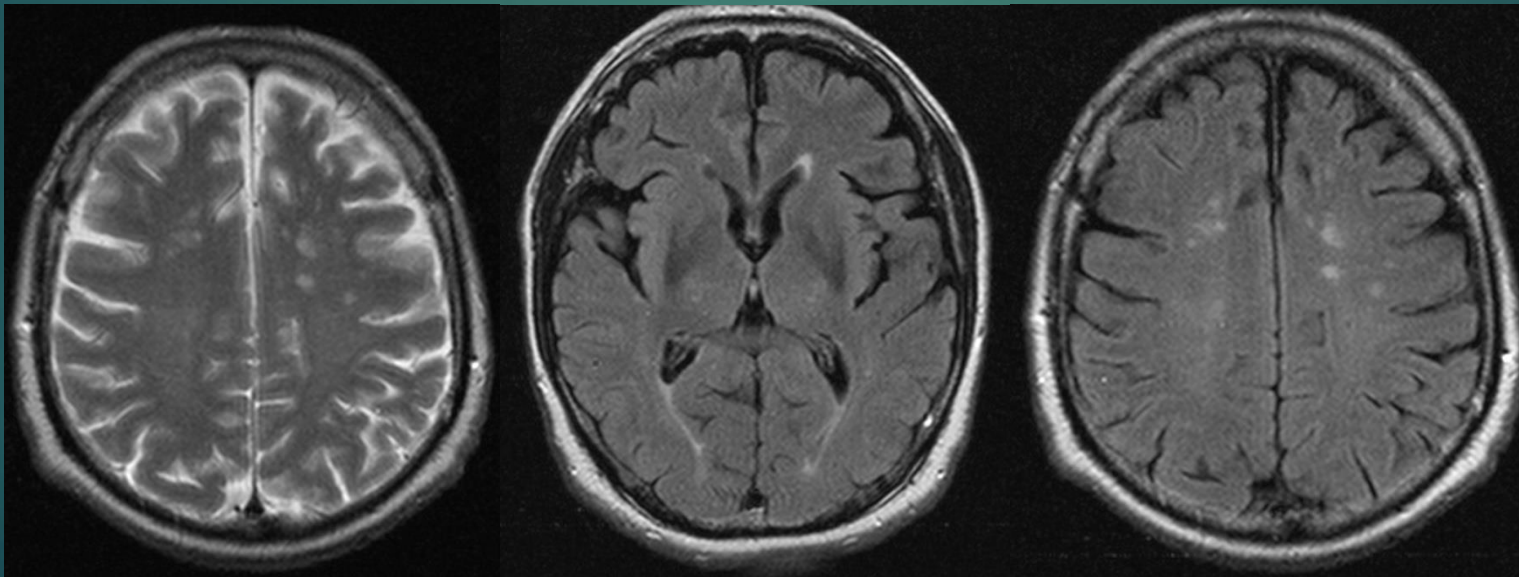
MRI εγκεφάλου κατά τη αρχική διάγνωση

MRI εγκεφάλου μετά 20 ημέρες θεραπείας

MRI εγκεφάλου μετά από 6 εβδομάδες θεραπείας

Τελευταία εκτίμηση στα Ε.Ι.

- ✓ Εξαιρετική κλινική κατάσταση
- ✓ Απύρετος
- ✓ Χωρίς νευρολογική υπολειμματική σημειολογία
- ✓ Εργαστηριακός έλεγχος: ΤΚΕ=5mm, CRP=0,1 mg/l
- ✓ Πρεδνιζολόνη 2,5mg x 1
- ✓ Διφωσφονικά

MRI εγκεφάλου 8 μήνες μετά τη θεραπεία

Στοιχεία από διεθνή βιβλιογραφία

- ▶ Κλινικά σύνδρομα λιστερίωσης(εμπύρετη γαστρεντερίτιδα, περιγεννητικές λοιμώξεις-κύηση, λοίμωξη ΚΝΣ, βακτηριαμία)
- ▶ Μέση περίοδος επώασης για λιστερίωση 11-70 ημέρες (Linnan et al 1988)
- ▶ Λοιμώξεις ΚΝΣ (μηνιγγίτιδα, μηνιγγοεγκεφαλίτιδα, ρομβεγκεφαλίτιδα, εγκεφαλικό απόστημα)
- ▶ Συμπτωματολογία σε λοιμώξεις ΚΝΣ: 43% ασθενών έχουν τριάδα συμπτωμάτων: πυρετός, αυχενική δυσκαμψία, αλλαγές επιπέδου συνείδησης (Brouwer et al., 2006)
- ▶ 4η συχνότερη αιτία βακτ.μηνιγγίτιδας σε Βόρεια Αμερική και Δυτική Ευρώπη(Durand et al., 1993; Schuchat et al., 1997)
- ▶ **Παράγοντες κινδύνου** : νεογνά, ηλικιωμένοι, ανοσοκατεσταλμένοι, αυτοάνοσα νοσήματα, νεοπλασίες, σακχαρώδης διαβήτης
- ▶ Χρόνια λήψη κορτικοστεροειδών ή άλλης ανοσοκατασταλτικής αγωγής (π.χ TNF-ανταγωνιστές ή μονοκλωνικά αντισώματα) αποτελεί τεκμηριωμένο παράγοντα κινδύνου (Peña-Sagredo et al 2008, Rau et al 2015)

Στοιχεία από διεθνή βιβλιογραφία

Εγκεφαλικά αποστήματα

- ▶ 1% ασθενών με λιστερίωση
- ▶ Κυρίως ανοσοκατεσταλμένοι ή με συνοδά νοσήματα (Mylonakis et al., 1998)
- ▶ 30-40% θνητότητα σε ανοσοκατεσταλμένους ασθενείς (Skogberg et al. (1992))
- ▶ 3 φορές μεγαλύτερη θνητότητα από άλλα εγκεφαλικά αποστήματα (Cone et al 2003)
- ▶ Πυρετός, κεφαλαλγία, νευρολογική σημειολογία
- ▶ Συνήθως θετικές καλλιέργειες αίματος και θετικές καλλιέργειες ΕΝΥ στο 50% περιπτώσεων (Bartt, 2000)
- ▶ Αντιβιοτική αγωγή με για 6-8 εβδομάδες (Mylonakis E. Hohmann EL, Calderwood SB. *Medicine* 1998; 77:313–36)

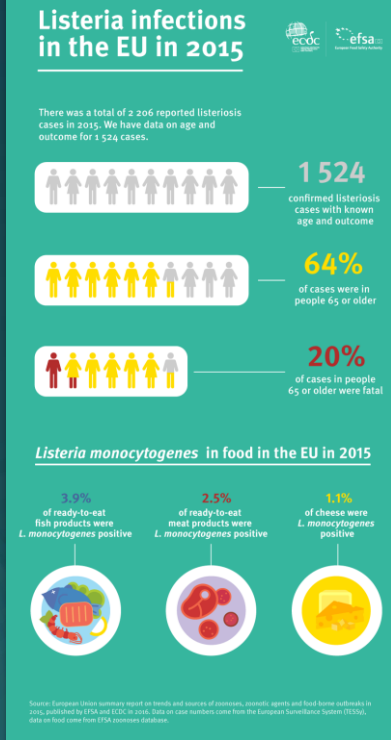
Lorber, B. (2005). *Clinical Infectious Diseases*, 41(3), 419–419.

FEMS Immunol Med Microbiol. 2008 Jul;53(2):151-65

“Take-home message”

- ✓ Το ΑΕΕ μπορεί να αποτελέσει 1^η εκδήλωση κροταφικής αρτηρίτιδας. Δεν έπρεπε να αγνοηθούν οι αυξημένοι δείκτες φλεγμονής
- ✓ Επιμονή του εμπύρετου σε ασθενή με κροταφική αρτηρίτιδα, παρά την επαρκή θεραπεία, πρέπει να εγείρει την υποψία υποκρυπτόμενης λοίμωξης

Σας ευχαριστώ για τη προσοχή σας